

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ

«Κύρωση της από 20.3.2020 Π.Ν.Π. “Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης” (Α' 68) και άλλες διατάξεις»

Άρθρο 1

Κύρωση της από 20.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης»

Κυρώνεται και έχει ισχύ νόμου από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η από 20.3.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου «Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης», που δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθ. 68 Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (Τεύχος Α') και έχει ως εξής:

**«ΠΡΑΞΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
«Κατεπείγοντα μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεπειών του κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, τη στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης.»**

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Την παράγραφο 1 του άρθρου 44, σε συνδυασμό προς τις παραγράφους 1, 4 και 5 του άρθρου 5, την παράγραφο 3 του άρθρου 18, την παράγραφο 4 του άρθρου 25, την παράγραφο 3 του άρθρου 21, την παράγραφο 1 του άρθρου 22 και τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 106 του Συντάγματος.
  2. Την εξαιρετικά επείγουσα και απρόβλεπτη ανάγκη για τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων, προκειμένου να διασφαλισθεί η στήριξη της κοινωνίας και της επιχειρηματικότητας και η ομαλή λειτουργία της αγοράς και της δημόσιας διοίκησης, καθώς και για την προστασία των εθνικών και ενωσιακών συνόρων.
  3. Τη σχετική πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου,
- αποφασίζουμε:**

ΜΕΡΟΣ Α:

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο πρώτο

Μείωση συντελεστή ΦΠΑ για είδη ατομικής υγιεινής και προστασίας

1. Στο Κεφαλαίο Α «Αγαθά» του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ (v. 2859/2000, Α' 248) προστίθεται παρ. 50 ως εξής:

«50. Μάσκες προστασίας και γάντια για την ιατρική (για την προστασία από ιούς και την αποφυγή μετάδοσης ασθενειών - νοσοκομειακή και ιδιωτική χρήση) (ΔΚ ΕΧ 3926, ΕΧ 4015, ΕΧ 4818 ΕΧ, ΕΧ 6307).

Σαπούνι και άλλα παρασκευάσματα για την ατομική υγιεινή (ΔΚ ΕΧ 3401 και ΕΧ 3402). Αντισηπτικά διαλύματα, αντισηπτικά μαντιλάκια και άλλα αντισηπτικά παρασκευάσματα (ΔΚ 3307 ΕΧ, ΔΚ ΕΧ 3401, ΔΚ ΕΧ 2828, ΔΚ ΕΧ 3402, ΔΚ ΕΧ 3808 και ΕΧ 3824).

Αιθυλική αλκοόλη μετουσιωμένη (ΔΚ ΕΧ 2207), η οποία προορίζεται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή αντισηπτικών.

Καθαρή αιθυλική αλκοόλη μη μετουσιωμένη γεωργικής προέλευσης με αλκοολικό τίτλο 95%, η οποία διατίθεται εμφιαλωμένη στη λιανική πώληση, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 8 του v. 2969/2001 (Α' 281) (ΔΚ ΕΧ 2207).

Ο συντελεστής του φόρου για τα αγαθά των εν λόγω δασμολογικών κλάσεων ορίζεται σε έξι τοις εκατό (6%).».

2. Η παρ. 1 ισχύει έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020.

Άρθρο δεύτερο

Μείωση μισθώματος επαγγελματικών μισθώσεων και μισθώσεων κύριας κατοικίας

1. Ο μισθωτής επαγγελματικής μίσθισης προς εγκατάσταση επιχείρησης, για την οποία έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19, απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής του 40% του συνολικού μισθώματος για τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο 2020, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί μισθώσεων. Τέλος χαρτοσήμου και ΦΠΑ κατά περίπτωση υπολογίζονται εκ νέου και επιβάλλονται επί του μισθώματος που προκύπτει από την ανωτέρω μερική καταβολή. Η μερική μη καταβολή του μισθώματος του πρώτου εδαφίου δεν γεννά δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης εις βάρος του μισθωτή ούτε οποιαδήποτε άλλη αστική αξίωση. Τα οριζόμενα στα προηγούμενα εδάφια ισχύουν και για την περίπτωση μισθωτών στους οποίους έχει παραχωρηθεί έναντι μισθώματος η χρήση πράγματος, κινητού ή ακινήτου, ή και των δύο μαζί, που προορίζεται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση, στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθισης, και αφορά σε επιχειρήσεις για τις οποίες έχουν ληφθεί ειδικά και έκτακτα μέτρα περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19.

2. Η παρ. 1 ισχύει και για τις συμβάσεις μίσθισης κύριας κατοικίας, στις οποίες μισθωτής είναι εργαζόμενος σε επιχείρηση της ίδιας παραγράφου, του οποίου έχει ανασταλεί προσωρινά η σύμβαση εργασίας λόγω των μέτρων αποφυγής της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται ο εργαζόμενος να συνδεόταν με σχέση εργασίας με την επιχείρηση κατά τον χρόνο έναρξης εφαρμογής των ειδικών και έκτακτων μέτρων περί αναστολής ή προσωρινής απαγόρευσης λειτουργίας για προληπτικούς ή κατασταλτικούς λόγους που σχετίζονται με τον κορωνοϊό COVID-19.

Άρθρο τρίτο

Επιτάχυνση επιστροφών φόρου εισοδήματος και φόρου προστιθέμενης αξίας

Σε εκκρεμείς, κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας, υποθέσεις ελέγχου επιστροφής φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων ή φόρου προστιθέμενης αξίας φυσικών προσώπων ή νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, εφόσον το συνολικώς αιτηθέν ποσό των εκκρεμών αιτήσεων ανέρχεται μέχρι του ύψους των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, ανά φορολογία και ανά δικαιούχο, η επιστροφή διενεργείται άμεσα, με την για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί πράξη προσωρινού διορθωτικού προσδιορισμού φόρου. Για σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 4174/2013 (Α' 170).

Άρθρο τέταρτο

Παράταση προθεσμίας για υποβολή γνώμης δημοτικών συμβουλίων

Εξαιρετικά για το έτος 2020, η δεκαπενθήμερη προθεσμία των παρ. 1Α και 1Γ του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (Α' 43) παρατείνεται έως την 31η Μαΐου 2020.

Άρθρο πέμπτο

Παράταση προθεσμίας καταβολής και αναστολής είσπραξης

Στο άρθρο 2 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Στην παρ. 1, μετά από τις λέξεις «COVID-19», προστίθενται οι λέξεις «καθώς και σε μισθωτούς των επιχειρήσεων αυτών».
2. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 2 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Στις ρυθμίσεις των προηγούμενων εδαφίων υπάγονται και φυσικά πρόσωπα που εκμισθώνουν ακίνητα σε επιχειρήσεις που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19».
3. Στην παρ. 2 του άρθρου 2 μετά από τις λέξεις «και ανά περιοχή», προστίθενται οι λέξεις «και οι μισθωτοί τους».
4. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 2 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Με όμοια απόφαση μπορεί να επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος και σε άλλες κατηγορίες φυσικών προσώπων οφειλετών που επλήγησαν οικονομικά λόγω της εμφάνισης και διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19».

Άρθρο έκτο

Χρηματοδότηση δράσεων ενίσχυσης των επιχειρήσεων

Δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων, οι οποίες πλήττονται από τη διασπορά του κορωνοϊού COVID-19, και τα μέτρα για την ανάσχεση αυτής μπορούν να χρηματοδοτούνται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων εγκρίνονται οι προκηρύξεις των δράσεων ενίσχυσης, οι οποίες ορίζουν τους δικαιούχους των ενισχύσεων, τις επιλέξιμες δαπάνες, τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια υπαγωγής, τις σχετικές προθεσμίες, τις αρμόδιες για την υλοποίηση Υπηρεσίες, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.

Άρθρο έβδομο

Στήριξη ανέργων

1. Η διάρκεια της τακτικής επιδότησης ανεργίας, του επιδόματος μακροχρονίως ανέργων, του βιοηθήματος ανεργίας αυτοτελώς και ανεξαρτήτως απασχολουμένων-ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ-τ. Ο.Α.Ε.Ε., τ. Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε. και του βιοηθήματος ανεργίας αυτοτελώς και του ΕΦΚΑ-τ. ΕΤΑΑ (τ. Τομέας ΤΣΜΕΔΕ, τ. Τομέας ΤΣΑΥ, τ. Τομέας Ασφάλισης Νομικών), για όσους δικαιούχους έληξε ή θα λήξει εντός του πρώτου τριψήνου του έτους 2020, παρατείνεται έως τις 31 Μαΐου 2020.
2. Οι ημέρες επιδότησης του χρονικού διαστήματος της παράτασης της παρ. 1 του παρόντος εξαιρούνται του περιορισμού της παρ. 8 του άρθρου 6 του ν. 1545/1985 (Α' 91). Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 2961/1954 (Α' 197) και του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 (Α' 152).
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύναται να παρατείνεται περαιτέρω η διάρκεια των παροχών της παρ. 1.

Άρθρο όγδοο

Μέτρα στήριξης ελεύθερων επαγγελματιών, αυτοαπασχολουμένων και ιδιοκτητών ατομικών επιχειρήσεων

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για τη λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης για τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοαπασχολούμενους, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4387/2016 (Α' 85), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του ν. 4670/2020 (Α' 43), και για τους ιδιοκτήτες ατομικών επιχειρήσεων.
2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων προβλέπονται μέτρα για τους ελεύθερους επαγγελματίες, αυτοαπασχολουμένους, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4387/2016, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του ν. 4670/2020, και τους ιδιοκτήτες ατομικών επιχειρήσεων, που αφορούν αναστολή της προθεσμίας καταβολής των ασφαλιστικών έισφορών, των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς τους φορείς κοινωνικής ασφαλισης και των δόσεων ή διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής ασφαλιστικών έισφορών.

Άρθρο ένατο

Λειτουργία επιχειρήσεων με προσωπικό ασφαλούς λειτουργίας

1. Στο πλαίσιο των έκτακτων και προσωρινών μέτρων στην αγορά εργασίας για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, ο εργοδότης δύναται, με απόφασή του, να ορίζει προσωπικό ασφαλούς λειτουργίας της επιχείρησης ως εξής:
  - α) Κάθε εργαζόμενος μπορεί να απασχολείται κατ' ελάχιστο δύο (2) εβδομάδες με περίοδο αναφοράς τον μήνα, συνεχόμενα ή διακεκομμένα,
  - β) Ο ανωτέρω τρόπος οργάνωσης της εργασίας γίνεται ανά εβδομάδα και εντάσσεται σε αυτόν τουλάχιστον το 50% του προσωπικού της επιχείρησης,
  - γ) Εργοδότης που θα εφαρμόσει αυτόν τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας υποχρεούται να διατηρήσει τον ίδιο αριθμό εργαζομένων που απασχολούνταν κατά την έναρξη εφαρμογής του.

2. Στο τέλος κάθε μήνα ο εργοδότης υποχρεούται να δηλώνει την εφαρμογή του ανωτέρω τρόπου εργασίας σε ειδικό έντυπο στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο δέκατο

Μεταφορά προσωπικού σε επιχειρήσεις εντός του ιδίου ομίλου

1. Στο πλαίσιο των έκτακτων και προσωρινών μέτρων στην αγορά εργασίας για την αντιμετώπιση και τον περιορισμό της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, ο εργοδότης του οποίου η επιχειρηματική δραστηριότητα πλήττεται σημαντικά ή τελεί υπό απαγόρευση της επιχειρηματικής δραστηριότητάς του με βάση τις κείμενες κανονιστικές πράξεις, δύναται να μεταφέρει προσωπικό από επιχείρηση του ομίλου σε επιχείρηση του ιδίου ομίλου, κατόπιν σχετικής μεταξύ τους συμφωνίας.
2. Οι επιχειρήσεις του ομίλου που θα εφαρμόσουν τα οριζόμενα στην παρ. 1 υποχρεούνται να διατηρήσουν, συνολικά, τον ίδιο αριθμό εργαζομένων που απασχολούνταν πριν από τη μεταφορά.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.
4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία δήλωσης της μεταβολής της παρ. 1 στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ».

Άρθρο ενδέκατο

Ακυρότητα καταγγελιών σύμβασης εργασίας

1. Οι επιχειρήσεις-εργοδότες, που τελούν σε αναστολή της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, κατόπιν εντολής δημόσιας αρχής, και για όσο χρονικό διάστημα διαρκούν διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, υποχρεούνται να μην προβούν σε τα μέτρα αντιμετώπισης του κορωνοϊού COVID-19, υποχρεούνται να μην προβούν σε μειώσεις προσωπικού με καταγγελία των συμβάσεων εργασίας. Σε περίπτωση πραγματοποίησής τους, οι καταγγελίες αυτές είναι άκυρες.
Ως ημερομηνία έναρξης του παρόντος ορίζεται η 18η Μαρτίου 2020.
2. A. α) Επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα, που πλήττονται σημαντικά, λόγω των αρνητικών συνεπειών του φαινόμενου του κορωνοϊού-COVID 19, δύνανται να αναστέλλουν τις συμβάσεις εργασίας μέρους ή του συνόλου του προσωπικού τους, προκειμένου να προσαρμοστούν οι λειτουργικές ανάγκες τους στο δυσμενές περιβάλλον που δημιουργείται. Η αναστολή των συμβάσεων εργασίας μπορεί να εφαρμοστεί μέχρι ένα (1) μήνα από τη δημοσίευση της παρούσας, με δυνατότητα παράτασης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, λαμβάνοντας υπόψη την πορεία εξέλιξης του φαινομένου.
β) Οι επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που κάνουν χρήση της ανωτέρω ρύθμισης απαγορεύεται ρητά να προβούν σε καταγγελία των συμβάσεων εργασίας για το σύνολο του προσωπικού τους και, σε περίπτωση πραγματοποίησής της, αυτή είναι άκυρη.
γ) Οι επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που κάνουν χρήση της ανωτέρω ρύθμισης υποχρεούνται μετά τη λήξη του χρόνου της αναστολής των συμβάσεων εργασίας του

προσωπικού τους, να διατηρήσουν τον ίδιο αριθμό θέσεων εργασίας για χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της αναστολής.

δ) Η διάταξη της περ. α) της υποπαρ. 2Α εφαρμόζεται μόνο σε επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα, που έχουν οριστεί από το Υπουργείο Οικονομικών, βάσει Κ.Α.Δ κύριας δραστηριότητας, ως κλάδοι πληττόμενοι από την εξάπλωση του κορωνοϊού COVID-19.

β. α) Οι εργαζόμενοι, των οποίων η σύμβαση εργασίας τελεί σε αναστολή, είτε λόγω απαγόρευσης της λειτουργίας της επιχείρησης με εντολή δημόσιας αρχής, είτε λόγω εφαρμογής του μέτρου της περ. α) της υποπαρ. 2Α, είναι δικαιούχοι έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, ως αποζημίωσης ειδικού σκοπού.

β) Δικαιούχοι της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης, ως αποζημίωσης ειδικού σκοπού, είναι επίσης οι εργαζόμενοι των οποίων η σύμβαση εργασίας έχει λυθεί από 1ης Μαρτίου 2020 έως 20 Μαρτίου 2020, είτε με καταγγελία από τον εργοδότη είτε με οικειοθελή αποχώρηση από τους ίδιους.

γ) Η αποζημίωση ειδικού σκοπού είναι ακατάσχετη, αφορολόγητη και δεν συμψηφίζεται με οποιαδήποτε οφειλή.

δ) Οι Α.Π.Δ. των εργαζομένων, των οποίων οι συμβάσεις εργασίας τελούν σε αναστολή, υποβάλλονται από τον εργοδότη. Η δαπάνη της πλήρους ασφαλιστικής τους κάλυψης υπολογίζεται επί των ονομαστικών μισθών τους.

ε) Η δαπάνη για την αποζημίωση ειδικού σκοπού και την ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Γ. α) Για τη λήψη της αποζημίωσης ειδικού σκοπού από τους εργαζόμενους, ο εργοδότης υποχρεούται να υποβάλει υπεύθυνη δήλωση στο Π.Σ. «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με την οποία δηλώνει τους εργαζόμενους των οποίων οι συμβάσεις εργασίας τελούν σε αναστολή, είτε λόγω απαγόρευσης της λειτουργίας της επιχείρησης με εντολή δημόσιας αρχής, είτε λόγω εφαρμογής του μέτρου της περ. α) της υποπαρ. 2Α.

β) Οι επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα υποχρεούνται να συμπεριλάβουν στην υπεύθυνη δήλωση και τους εργαζόμενους των οποίων η σύμβαση εργασίας έχει λυθεί, από 1ης Μαρτίου 2020 έως 20 Μαρτίου 2020, είτε με καταγγελία από τους ίδιους, είτε με οικειοθελή αποχώρηση του εργαζόμενου.

γ) Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις-εργοδότες του ιδιωτικού τομέα δεν υποβάλλουν την υπεύθυνη δήλωση των προηγουμένων περιπτώσεων, αποκλείονται από την υπαγωγή τους στα μέτρα αναστολής οφειλών δόσεων ή ρυθμίσεων ή διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής και κάθε είδους βεβαιωμένων οφειλών προς το Δημόσιο.

δ) Οι επιχειρήσεις-εργοδότες υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν την ανωτέρω υπεύθυνη δήλωση, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, αυθημερόν στον εργαζόμενο, δηλώνοντάς του και τον αριθμό πρωτοκόλλου καταχώρησης της πράξης τους στο Π.Σ «ΕΡΓΑΝΗ».

Δ. Μετά την ανωτέρω γνωστοποίηση οι δικαιούχοι – εργαζόμενοι, σύμφωνα με τα ανωτέρω, για να λάβουν την αποζημίωση ειδικού σκοπού, υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση σε για την οποία αναστολής οι δικαιούχοι εργαζόμενοι συμπεριλαμβάνονται, εκτός των προσωπικών τους δήλωση των δικαιούχων εργαζομένων συμπεριλαμβάνονται, τα στοιχεία τους στοιχείων, τα οποία αντλούνται αυτόματα από το Π.Σ. «ΕΡΓΑΝΗ», τα στοιχεία του

προσωπικού τους τραπεζικού λογαριασμού IBAN, καθώς και ο αριθμός πρωτοκόλλου καταχώρισης της υπεύθυνης δήλωσης του εργοδότη στο Π.Σ. «ΕΡΓΑΝΗ».

Ε. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθορίζονται οι όροι και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των υποπαρ. 2Α και 2Β. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι όροι και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παραγράφων 2Γ και 2Δ του παρόντος.

Άρθρο δωδέκατο

Αναστολή απαγόρευσης πολιτικής επιστράτευσης και κάθε μορφής επίταξης κατά τη διάρκεια απεργίας

Αναστέλλεται η ισχύς της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4325/2015 (Α' 47) έως τις 30 Απριλίου 2020.

Άρθρο δέκατο τρίτο

Διατάξεις για την άσκηση καθηκόντων ιατρού εργασίας σε επιχειρήσεις

1. Το άρθρο 16 του Κώδικα νόμων για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων (KNYAE) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 (Α' 84) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 16

Προσόντα ιατρού εργασίας

1. Καθήκοντα ιατρού εργασίας μπορούν να ασκούν:

- α) Οι ιατροί που κατέχουν την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας,
- β) Οι ιατροί που κατέχουν τίτλο οιασδήποτε ειδικότητας, πλην της ιατρικής της εργασίας, και έχουν εκτελέσει καθήκοντα ιατρού εργασίας σε επιχειρήσεις προ της 15ης Μαΐου 2009,
- γ) Οι ιατροί χωρίς ειδικότητα οι οποίοι έχουν ασκήσει καθήκοντα ιατρού εργασίας σε επιχειρήσεις συνεχώς επί επτά (7) τουλάχιστον έτη μέχρι και τις 15 Μαΐου 2009.

2. Οι ιατροί της παρ. 1 μπορούν να ασκούν καθήκοντα ιατρού εργασίας σε όλες τις περιφέρειες ιατρικών συλλόγων της χώρας, χωρίς άδεια των συλλόγων αυτών.

3. Ο ιατρός εργασίας υπάγεται απευθείας στη διοίκηση της επιχείρησης».

2. Κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας κατ' εφαρμογή της διάταξης που αντικαθίσταται με την παρ. 1 παύουν να ισχύουν.

3. Η υπ' αρ. Υ7α/ΓΠ.οικ.112498/18.08.2009 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 1775) καταργείται.

Άρθρο δέκατο τέταρτο

Δημόσιες συμβάσεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δύναται, για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας, να συνάπτει συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών μέχρι του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ ανά σύμβαση, με απευθείας ανάθεση, λόγω του επείγοντος χαρακτήρα και κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4412/2016 (Α' 147), για την επέκταση υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων, τη δημιουργία και εγκατάσταση ηλεκτρονικών εφαρμογών και νέων εντύπων στο Πληροφοριακό Σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ», τη δημιουργία νέων πλατφορμών για ενίσχυση εργοδοτών, εργαζομένων και ανέργων, ευάλωτων και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, με διασφάλιση της διαλειτουργικότητας αυτών με τα πληροφοριακά συστήματα των ΑΑΔΕ, ε-ΕΦΚΑ, ΟΑΕΔ και ΟΠΕΚΑ, την προμήθεια εφαρμογών και υπηρεσιών για την ασφαλή διαχείριση της πληροφορίας και τη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων, την

εγκατάσταση συστημάτων και εφαρμογών ροών πληροφορίας, καθώς και τη διαχείρισή τους, τη δημιουργία portal για την υγεία και ασφάλεια και για την ενημέρωση εν γένει των εργαζομένων και εργοδοτών στο πλαίσιο εφαρμογής των νέων μέτρων, τη δημιουργία πενταψήφιου αριθμού για τη σχετική πληροφόρηση εργοδοτών, εργαζομένων και ανέργων, την προμήθεια εξοπλισμού για την υποστήριξη των διαχειριστών υπάλληλων των νέων εφαρμογών και την ενίσχυση του ΣΕΠΕ στον τομέα ελέγχου της υγείας και ασφάλειας στους χώρους εργασίας.

Άρθρο δέκατο πέμπτο

Παράταση προθεσμιών υποβολής προτάσεων έργων (πράξεων) ΕΣΠΑ και παράταση υλοποίησης των εν εξελίξει πράξεων ΕΣΠΑ ως προς το φυσικό και οικονομικό τους αντικείμενο

1. Ενεργές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων έργων (πράξεων) ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων προς δυνητικούς δικαιούχους με καταληκτική προθεσμία υποβολής προτάσεων έως τις 31 Μαρτίου 2020, παρατείνονται ως προς την ως άνω προθεσμία, κατά τρείς (3) μήνες, ήτοι έως τις 30 Ιουνίου 2020.
2. Το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των εν εξελίξει πράξεων ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων που λήγει την 31η Μαρτίου 2020 παρατείνεται έως τις 30 Ιουνίου 2020. Για την ενεργοποίηση της παράτασης αυτής, οι αρμόδιες Ειδικές Υπηρεσίες ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων προβαίνουν σε ανάλογες τροποποιήσεις των τεχνικών δελτίων και των αποφάσεων ένταξης των πράξεων ως προς το χρονοδιάγραμμα λήξης του φυσικού και οικονομικού τους αντικειμένου αντίστοιχα.

Άρθρο δέκατο έκτο

Ένταξη των αφελουμένων του προγράμματος «Στέγαση και Εργασία για τους αστέγους» στο Επίδομα Στέγασης

Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, οι κατ' εφαρμογή της υπ' αρ. 60134/786/15.12.2017 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 4545) αφελούμενοι του προγράμματος «Στέγαση και Εργασία για τους αστέγους», μετά από την απένταξή τους από το πρόγραμμα αυτό, δικαιούνται να λάβουν το Επίδομα Στέγασης του άρθρου 3 του ν. 4472/2017 (Α' 74), κατόπιν ηλεκτρονικής υποβολής σχετικής αίτησης. Το ποσό του Επιδόματος Στέγασης που δικαιούνται οι αφελούμενοι του πρώτου εδαφίου είναι ίσο με αυτό της επιδότησης που ελάμβαναν από το πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία για τους αστέγους» και έως τα όρια που καθορίζονται στην υπ' αρ. 60134/786/15.12.2017 κοινή υπουργική απόφαση.

ΜΕΡΟΣ Β: ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Άρθρο δέκατο έβδομο

Μέγιστες ποσότητες διάθεσης μέσων ατομικής προστασίας και προσωπικής υγιεινής στους καταναλωτές

Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, πάσης φύσεως επιχειρήσεις λιανικής πώλησης προϊόντων, μέσων ατομικής προστασίας ή προσωπικής υγιεινής δύνανται να διαθέτουν προς τους καταναλωτές ανώτατη ποσότητα τριών (3) τεμαχίων ανά πελάτη για οποιοδήποτε από τα ακόλουθα είδη ατομικής προστασίας και προσωπικής υγιεινής:

- α) Προϊόντα απολύμανσης.
- β) Προϊόντα αιθυλικής αλκοόλης.
- γ) Αντισηπτικά προϊόντα.

Από την έναρξη ισχύος της παρούσας, τα ως άνω προϊόντα επιτρέπεται να διατίθενται αποκλειστικά σε μεμονωμένες συσκευασίες.

Άρθρο δέκατο όγδοο

Ωράριο εμπορικών καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων

1. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύνανται να παρατείνεται το εθνικό πλαίσιο ωραρίου των εμπορικών καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων κατά μία (1) ώρα από Δευτέρα έως Παρασκευή και κατά δύο (2) ώρες το Σάββατο.
2. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύνανται να προβλέπεται η υποχρέωση λειτουργίας των εμπορικών καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων ή κατηγοριών αυτών τις Κυριακές, είτε για όλη την Επικράτεια είτε για μέρος τροφίμων ή κατηγοριών αυτών τις Κυριακές, είτε για όλη την Επικράτεια είτε για μέρος καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων τις Κυριακές. Για το ίδιο χρονικό διάστημα, με καταστημάτων λιανικής πώλησης τροφίμων τις Κυριακές. Για το ίδιο χρονικό διάστημα, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων είναι δυνατόν να υποχρεώνονται τα εμπορικά καταστήματα λιανικής πώλησης τροφίμων ή κατηγορίες αυτών να πωλούν εφημερίδες.

Άρθρο δέκατο ένατο

Προϊόντα δειγματισμού

Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, πάσης φύσεως επιχειρήσεις λιανικής πώλησης προϊόντων, ιδίως καλλυντικών, υποχρεούνται στην απόσυρση και τη μη διάθεση προϊόντων δειγματισμού στους καταναλωτές. Με τον όρο «προϊόντα δειγματισμού» νοούνται τα προϊόντα, τα οποία καταναλωτές. Με τον όρο «προϊόντα δειγματισμού» νοούνται τα προϊόντα, τα οποία καταναλωτή εντός της επιχειρησης με σκοπό τη δειγματοληπτική τους χρήση από τον καταναλωτή εντός της επιχειρησης.

Άρθρο εικοστό

**Τροφοδοσία καταστημάτων και αγορών – Επίταξη ειδικού νοσοκομειακού εξοπλισμού,
μέσων ατομικής προστασίας και φαρμάκων**

Στην από 14.3.2020 Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 64) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου πρώτου αντικαθίσταται ως εξής: «Η εφαρμογή της παρ. 8 του άρθρου 52 του ν. 2696/1999 (Α' 57) και των κατ' εξουσιοδότηση αυτής κοινών υπουργικών αποφάσεων, περί ωραρίου τροφοδοσίας των επιχειρήσεων, αναστέλλεται για χρονικό διάστημα ενός (1) μήνα από την έναρξη ισχύος της παρούσας, αποκλειστικά και μόνον για την περίπτωση της τροφοδοσίας των καταστημάτων που εμπορεύονται τρόφιμα, των υπεραγορών (super market), των υπαίθριων αγορών (λαϊκών αγορών), των οργανωμένων αγορών τροφίμων, των ιδιωτικών φαρμακαποθηκών και των προμηθευτικών συνεταιρισμών φαρμακοποιών».
2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου έκτου αντικαθίσταται ως εξής: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Υγείας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εφόσον κρίνεται ότι υπάρχει ανάγκη δημόσιου συμφέροντος, μπορούν να επιτάσσονται, για χρονικό διάστημα μέχρι έξι (6) μηνών κινητά, αναλώσιμα και μη, τα οποία ανήκουν σε ιδιώτες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και εμπίπτουν στην έννοια του ειδικού νοσοκομειακού εξοπλισμού, των μέσων ατομικής προστασίας και των φαρμάκων.».

Άρθρο εικοστό πρώτο

Περιορισμοί ως προς την πώληση αγαθών

1. Εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, απαγορεύεται η συνομολόγηση ή η λήψη περιουσιακών αφελημάτων που αφορούν την πώληση οποιουδήποτε αγαθού ή υπηρεσίας που είναι απαραίτητο για την υγεία, τη διατροφή, τη μετακίνηση και την ασφάλεια του καταναλωτή, ιδίως δε φαρμακευτικών προϊόντων, μέσων ατομικής προστασίας και προσωπικής υγιεινής, όπως φαρμακουργικών μασκών, αντισηπτικών υγρών και άλλων υλικών απολύμανσης, εφόσον τα χειρουργικών μασκών, αντισηπτικών υγρών και άλλων υλικών απολύμανσης, εφόσον τα ωφελήματα αυτά υπερβαίνουν την αξία της παροχής, τόσο ώστε το μικτό περιθώριο κέρδους να είναι μεγαλύτερο από αυτό της προ της 1ης Φεβρουαρίου 2020, για τα ως άνω προϊόντα και υπηρεσίες.
2. Αρμόδια αρχή, για τη λήψη καταγγελιών και τη διαπίστωση παράβασης της παρ. 1, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
3. Η αρχή της παρ. 2 ασκεί αρμοδιότητες ελέγχου ως εξής:
  - α) αποκτά πρόσβαση σε κάθε πληροφορία, δεδομένο και έγγραφο από οιαδήποτε πηγή που διευκολύνει τον έλεγχο οιασδήποτε πιθανολογούμενης παράβασης,
  - β) διενεργεί επιτόπιο έλεγχο, ο οποίος συμπεριλαμβάνει την πρόσβαση σε κάθε χώρο ή μέσο μεταφοράς που χρησιμοποιεί ο προμηθευτής τον οποίον αφορά ο έλεγχος, ή παραγγέλλει ελέγχους που διενεργούνται από άλλες δημόσιες αρχές, προκειμένου να λαμβάνονται, να εξετάζονται και να κατάσχονται στοιχεία, δεδομένα ή έγγραφα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ανεξαρτήτως του μέσου αποθήκευσής τους,

γ) διατηρεί στην κατοχή της τα στοιχεία, τα δεδομένα και τα έγγραφα που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου για όσο χρόνο και στον βαθμό που απαιτείται για την ομαλή διεκπεραίωση του ελέγχου,

δ) αναζητεί την παροχή πληροφοριών όσον αφορά στα πραγματικά περιστατικά από κάθε εκπρόσωπο ή μέλος του προσωπικού του προμηθευτή που ελέγχεται, ο οποίος έχει την υποχρέωση να παρέχει πληροφορίες και εξηγήσεις όσον αφορά στα πραγματικά περιστατικά, τα δεδομένα ή τα έγγραφα που σχετίζονται με το αντικείμενο του ελέγχου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων επιβάλλονται σε βάρος οποιουδήποτε παραβαίνει την απαγόρευση της παρ. 1, είτε αυτεπαγγέλτως είτε έπειτα από καταγγελία, μία ή περισσότερες κυρώσεις ως εξής:

α) Σύσταση με σκοπό την παύση της παράνομης πρακτικής και τη συμμόρφωση εντός οριζόμενης με την απόφαση αποκλειστικής προθεσμίας, καθώς και την παράλειψή της στο μέλλον,

β) πρόστιμο από χίλια (1.000) έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης.

5. Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων έχει εξαντλήσει όλα τα μέσα που του παρέχει ο νόμος προκειμένου να επιτύχει την παύση της παράνομης πρακτικής και την άρση των συνεπειών της και προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος σοβαρής βλάβης των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών, μπορεί να λάβει επιπλέον μέτρα ως εξής:

α) να απαιτεί είτε από τον παραβάτη, είτε από πάροχο υπηρεσιών Κοινωνίας της Πληροφορίας την άμεση αφαίρεση περιεχομένου, τη διαγραφή, την απενεργοποίηση ή τον περιορισμό της πρόσβασης σε επιγραμμική (online) διεπαφή,

β) να απαγορεύει τις διαφημιστικές καταχωρίσεις σε οποιοδήποτε μέσο για αγαθά που διατίθενται προς πώληση κατά παράβαση της παρ. 1.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να εξειδικεύεται η έννοια της δυσαναλογίας των ωφελημάτων με την αξία της παροχής, να καθορίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν τις αρμοδιότητες ελέγχου, καθώς και τη διαδικασία επιβολής των κυρώσεων της παρ. 4 και να ρυθμίζεται κάθε επιμέρους θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο εικοστό δεύτερο

Πρόστιμα και αρμοδιότητα ελέγχου

1. Η μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του δέκατου έβδομου, δέκατου όγδοου και δέκατου ένατου άρθρου επισύρει την επιβολή διοικητικού προστίμου ύψους από χίλια (1.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, ανά περίπτωση, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης.

2. Η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζεται αρμόδια για τον έλεγχο συμμόρφωσης με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις που μνημονεύονται στην παρ. 1, τη λήψη καταγγελιών, τη διαπίστωση παραβάσεων και την επιβολή προστίμων κατ' εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο εικοστό τρίτο

Εισαγωγή μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης

1. Για την αποφυγή του κινδύνου περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες από την έναρξη ισχύος της

παρούσας, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δίνεται άδεια εισαγωγής από τρίτες χώρες διάθεσης μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης με φθαλικό διαιθυλεστέρα (DEP) σε ποσοστό 0.2 γραμμάρια ανά λίτρο ένυδρης αιθυλικής αλκοόλης αλκοολικού τίτλου τουλάχιστον 95% vol.

2. Η εισαγωγή της μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης προορίζεται αποκλειστικά για την παραγωγή αντισηπτικών προϊόντων και τη διάθεσή τους στην ελληνική Επικράτεια.
3. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διαδικασίες και οι διατυπώσεις, όπως προβλέπονται στην υπ. αρ. Φ.1554/811/2008 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 2694) για την παραλαβή μετουσιωμένης αιθυλικής αλκοόλης από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΜΕΡΟΣ Γ':

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο εικοστό τέταρτο

Έκδοση εγγράφων μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης

1. Κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για τον εαυτό του ατομικά ή ως νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου (χρήστης) δύναται να εκδίδει έγγραφα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης του άρθρου 52 του ν. 4635/2019 (Α' 167).
2. Για την πρόσβαση στις ως άνω υπηρεσίες, απαιτείται η προηγούμενη αυθεντικοποίηση του χρήστη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο εικοστό πέμπτο άρθρο.
3. Τα έγγραφα της παρ. 1 φέρουν μοναδικό αναγνωριστικό αριθμό επαλήθευσης και προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά από τους φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και από άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα:
  - α) ως ηλεκτρονικά έγγραφα διακινούμενα με χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), χωρίς να απαιτείται ηλεκτρονική υπογραφή ή άλλη ηλεκτρονική σφραγίδα.
  - β) ως έντυπα έγγραφα, εφόσον εκτυπωθούν από τη διαδικτυακή εφαρμογή της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης, χωρίς περαιτέρω διατυπώσεις ή διαδικασία επικύρωσης.
4. Τα έγγραφα της παρ. 1 αποθηκεύονται στη θυρίδα του χρήστη για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών και μετά από επιλογή του είτε αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη θυρίδα του φορέα επιλογής του, είτε εκτυπώνονται και υποβάλλονται ως έντυπα έγγραφα.
5. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο εικοστό πέμπτο

Τρόποι αυθεντικοποίησης για χρήση υπηρεσιών της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης

1. Οι χρήστες της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης αποκτούν πρόσβαση στις υπηρεσίες της, αφού προηγουμένως προβούν σε αυθεντικοποίηση με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet).
2. Για τους σκοπούς του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων (ΕΕ L 119) και του ν. 4624/2019 (Α' 137), το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης ενεργεί ως Υπεύθυνος

Επεξεργασίας ως προς την πρόσβαση, την επεξεργασία και τη διατήρηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαία για την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης του άρθρου 52 του ν. 4635/2019 (Α' 167).
 3. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο εικοστό έκτο

Αιτήσεις πολιτών μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης

1. Τα πρόσωπα της παρ. 1 του εικοστού τέταρτου άρθρου της παρούσας μπορούν να αιτούνται την έκδοση διοικητικών εγγράφων από τους φορείς του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης του άρθρου 52 του ν. 4635/2019.
2. Για την πρόσβαση στην ως άνω υπηρεσία απαιτείται η προηγούμενη αυθεντικοποίηση του χρήστη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο εικοστό πέμπτο άρθρο.

Άρθρο εικοστό έβδομο

Ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση

1. Η υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α' 75) μπορεί να συντάσσεται στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης του άρθρου 52 του ν. 4635/2019, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής «e-Dilos». Η ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση υποβάλλεται και γίνεται αποδεκτή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εικοστό τέταρτο άρθρο της παρούσας.
2. Η αυθεντικοποίηση που πραγματοποιείται για τη χρήση της ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρ. 1 του παρόντος έχει την ίδια ισχύ με τη βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45). Η ημερομηνία που αναγράφεται στην προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αντιστοιχεί στην ημερομηνία έκδοσης της ηλεκτρονικής υπεύθυνης δήλωσης. Εφόσον τηρούνται οι όροι του προηγούμενου εδαφίου, η ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση, τόσο ως ηλεκτρονικό όσο και ως έντυπο έγγραφο, συνιστά έγγραφο βέβαιης χρονολογίας.
3. Στη θυρίδα του χρήστη και στη θυρίδα του αρμόδιου φορέα τηρείται αρχείο των ηλεκτρονικών υπεύθυνων δηλώσεων που συντάχθηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, για διάστημα τριάντα (30) ημερών. Το διάστημα αυτό υπολογίζεται από την ημερομηνία και την ώρα που αποτυπώνεται στο σώμα της ηλεκτρονικής υπεύθυνης δήλωσης.
4. Η ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση υλοποιείται μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (Κ.Ε.Δ.) της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ.) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το ισχύον Πλαίσιο Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. και τις διατάξεις περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
5. Σε περίπτωση αμφισβήτησης του περιεχομένου της υπεύθυνης δήλωσης ή άρνησης, αποδοχής της υποβολής της, η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., υπό την ιδιότητα του παρόχου της υπηρεσίας, έχει την αρμοδιότητα να επιβεβαιώνει το περιεχόμενο της υπεύθυνης δήλωσης, καθώς και τα αναγκαία στοιχεία αναφορικά με τον τρόπο που έλαβε χώρα η αυθεντικοποίηση της δήλωσης, και να κοινοποιεί αυτά είτε στον δηλούντα, είτε στον αποδέκτη της υπεύθυνης δήλωσης, είτε σε οποιονδήποτε αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον, υπό τις προϋποθέσεις

των παρ. 2, 3 και 5 του άρθρου 5 του ν. 2690/1999. Για τον σκοπό αυτό, η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. τηρεί τα αναγκαία μεταδεδομένα για χρονικό διάστημα επτά (7) τουλάχιστον ετών.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με την τήρηση και τη λειτουργία της ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρ. 1, όπως:

α) οι γενικοί όροι που διέπουν την παροχή της υπηρεσίας προς τους πολίτες, και με τους οποίους καθορίζονται:

- αα) η πρόσβαση των χρηστών στην ηλεκτρονική εφαρμογή της παρ. 1,
- αβ) ο τρόπος και η διαδικασία αυθεντικοποίησης μέσω μοναδικής ηλεκτρονικής ταυτοποίησης των χρηστών,
- αγ) τα στοιχεία και δεδομένα που απαιτούνται για τη συμπλήρωση της ηλεκτρονικής υπεύθυνης δήλωσης,
- αδ) η μορφή και το περιεχόμενό της,
- β) οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία υποβολής της ηλεκτρονικής υπεύθυνης δήλωσης σε αρχή ή υπηρεσία του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα,
- γ) η δυνατότητα υποβολής αμφισβητήσεων και ενστάσεων,
- δ) η δυνατότητα ασκήσεως των εκ του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και του ν. 4624/2019 δικαιωμάτων,
- ε) τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφαλείας και
- στ) κάθε τεχνική ή άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο εικοστό όγδοο

Ηλεκτρονική εξουσιοδότηση

1. Η εξουσιοδότηση δύναται να καταρτίζεται στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης του άρθρου 52 του ν. 4635/2019 μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής «e-Diοίκηση». Η ηλεκτρονική εξουσιοδότηση του παρόντος δεν υποκαθιστά το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Η ηλεκτρονική εξουσιοδότηση υποβάλλεται και γίνεται αποδεκτή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εικοστό τέταρτο άρθρο.
2. Η αυθεντικοποίηση που πραγματοποιείται για τη χρήση της ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρ. 1 του παρόντος έχει την ίδια ισχύ με τη βεβαίωση γνήσιου υπογραφής του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45). Η ημερομηνία που αναγράφεται στην προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αντιστοιχεί στην ημερομηνία έκδοσης της ηλεκτρονικής εξουσιοδότησης. Κατά τους όρους του προηγούμενου εδαφίου η ηλεκτρονική εξουσιοδότηση, τόσο ως ηλεκτρονικό όσο και ως έντυπο έγγραφο, συνιστά έγγραφο βέβαιης χρονολογίας.
3. Στη θυρίδα του χρήστη και στη θυρίδα του αρμόδιου φορέα τηρείται αρχείο των ηλεκτρονικών εξουσιοδοτήσεων που συντάχθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας για διάστημα τριάντα (30) ημερών. Το διάστημα αυτό υπολογίζεται από την ημερομηνία και ώρα που αποτυπώνεται στο σώμα της εξουσιοδότησης.
4. Η ηλεκτρονική εξουσιοδότηση υλοποιείται μέσω του Κέντρου Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ.) της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, σύμφωνα με το ισχύον Πλαίσιο Ασφάλειας Πληροφοριακών Συστημάτων της Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. και τις διατάξεις περί προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
5. Σε περίπτωση αμφισβήτησης του περιεχομένου της εξουσιοδότησης ή άρνησης αποδοχής της υποβολής της, η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ., υπό την ιδιότητα του παρόχου της υπηρεσίας, έχει την

αρμοδιότητα να επιβεβαιώνει το περιεχόμενο της εξουσιοδότησης, καθώς και τα αναγκαία στοιχεία αναφορικά με τον τρόπο που έλαβε χώρα η αυθεντικοποίηση της εξουσιοδότησης και να κοινοποιεί αυτά είτε στον εξουσιοδοτούντα, είτε στον εξουσιοδοτούμενο, είτε σε οποιονδήποτε αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον, υπό τις προϋποθέσεις των παρ. 2, 3 και 5 του άρθρου 5 του ν. 2690/1999. Για τον σκοπό αυτό, η Γ.Γ.Π.Σ.Δ.Δ. τηρεί τα αναγκαία μεταδεδομένα για χρονικό διάστημα επτά (7) τουλάχιστον ετών.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με την τήρηση και τη λειτουργία της ηλεκτρονικής εφαρμογής της παρ. 1, όπως:

- α) οι γενικοί όροι που διέπουν την παροχή της υπηρεσίας προς τους πολίτες, και με τους οποίους καθορίζονται:
- αα) η πρόσβαση των χρηστών στην ηλεκτρονική εφαρμογή της παρ. 1,
- αβ) ο τρόπος και η διαδικασία αυθεντικοποίησης μέσω μοναδικής ηλεκτρονικής ταυτοποίησης των χρηστών,
- αγ) τα στοιχεία και δεδομένα που απαιτούνται για τη συμπλήρωση της ηλεκτρονικής εξουσιοδότησης,
- αδ) η μορφή και το περιεχόμενό της,
- β) οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία υποβολής της ηλεκτρονικής εξουσιοδότησης σε αρχή ή υπηρεσία του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα,
- γ) η δυνατότητα υποβολής αμφισβητήσεων και ενστάσεων,
- δ) η δυνατότητα ασκήσεως των εκ του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και του ν. 4624/2019 δικαιωμάτων,
- ε) τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφαλείας και
- στ) κάθε τεχνική ή άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο εικοστό ένατο

Υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων στα Κ.Ε.Π.

1. Κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για τον εαυτό του ατομικά ή ως νόμιμος εκπρόσωπος νομικού προσώπου μπορεί να υποβάλει αιτήσεις στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) και ηλεκτρονικά, είτε μέσω της Κεντρικής Διαδικτυακής Πύλης της δημόσιας διοίκησης (ermis.gov.gr), είτε μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής “e-kerp.gov.gr” της Ενιαίας Ψηφιακής (ermis.gov.gr), είτε μέσω της αποστολής του στην ηλεκτρονική αποτελέσματος μπορεί να διενεργείται είτε μέσω της αποστολής του στην ταχυδρομική διεύθυνση του θυρίδα του αιτούντος, είτε μέσω της αποστολής του στην ταχυδρομική διεύθυνση του θυρίδα του αιτούντος, είτε μέσω της αποστολής του στην υπηρεσία την ταχυμεταφορών. Τα φυσικά χρήστη με τη χρήση ταχυδρομικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών ταχυμεταφορών. Τα φυσικά χρήστη με τη χρήση ταχυδρομικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών ταχυμεταφορών. Τα φυσικά χρήστη με τη χρήση ταχυδρομικών υπηρεσιών ή υπηρεσιών ταχυμεταφορών.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με την τήρηση και τη λειτουργία των ηλεκτρονικών εφαρμογών της παρ. 1, όπως:

- α) οι γενικοί όροι που διέπουν την παροχή της υπηρεσίας προς τους πολίτες, και με τους οποίους καθορίζονται:
- αα) η πρόσβαση των χρηστών στις ηλεκτρονικές εφαρμογές της παρ. 1,

- αβ) ο τρόπος και η διαδικασία αυθεντικοποίησης μέσω μοναδικής ηλεκτρονικής ταυτοποίησης των χρηστών,
- αγ) τα στοιχεία και δεδομένα που απαιτούνται για τη συμπλήρωση της ηλεκτρονικής αίτησης,
- αδ) η μορφή και το περιεχόμενό της,
- β) οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης σε αρχή ή υπηρεσία του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα,
- γ) η δυνατότητα ασκήσεως των εκ του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων και του ν. 4624/2019 δικαιωμάτων,
- δ) τα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφαλείας,
- ε) ο τρόπος αποστολής των αποτελεσμάτων των αιτήσεων,
- στ) ο ορισμός των υπηρεσιών για τις οποίες απαιτείται η φυσική παρουσία του αιτούντος στο αρμόδιο ΚΕΠ και ο τρόπος ορισμού προγραμματισμένης συνάντησης,
- ζ) κάθε τεχνική ή άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

**Άρθρο τριακοστό
Μέθοδοι ταυτοποίησης**

1. Πριν από την έκδοση πιστοποιητικού υπηρεσίας εμπιστοσύνης, ο πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης προβαίνει με κατάλληλα μέσα στην εξακρίβωση της ταυτότητας και των ειδικών χαρακτηριστικών του αιτούντος (ταυτοποίηση). Τη διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου δύναται να διενεργεί και τρίτος δυνάμει σύμβασης με τον πάροχο υπηρεσιών εμπιστοσύνης. Η δυνατότητα ταυτοποίησης από τρίτο ενεργοποιείται μετά από την ένταξη της θετικής αξιολόγησης της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.) στον Εθνικό Κατάλογο Εμπιστοσύνης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 (ΕΕ L 257).

2. Η ταυτοποίηση διενεργείται με μία από τις αναφερόμενες στην παρ. 1 του άρθρου 24 του ανωτέρω Κανονισμού μεθόδους. Ειδικότερα, ο πάροχος υπηρεσιών εμπιστοσύνης ή τρίτος δύναται να χρησιμοποιεί μεθόδους ταυτοποίησης με διασφάλιση ισοδύναμη με τη φυσική παρουσία, όπως την ηλεκτρονική ή την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση, σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο 24. Η ισοδύναμη διασφάλιση εξετάζεται και επιβεβαιώνεται από οργανισμό αξιολόγησης συμμόρφωσης, όπως ορίζεται στην περ. 18 του άρθρου 3 του ανωτέρω Κανονισμού. Τα πρότυπα και οι απαιτήσεις για τη μέθοδο ταυτοποίησης του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος, ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Ε.Ε.Τ.Τ..

**Άρθρο τριακοστό πρώτο
Νομική ισχύς ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων**

1. Τα ηλεκτρονικά έγγραφα που εκδίδονται από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, είτε υπογράφονται με την εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου τους, είτε τίθεται σε αυτά η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα της περ. 27 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014, όπου η τελευταία απαιτείται. Στα ως άνω έγγραφα η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου και η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα επέχουν θέση ιδιόχειρης υπογραφής και πρωτότυπης σφραγίδας αντίστοιχα.

2. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο νόμος ή τα μέρη ορίζουν ότι απαιτείται η ιδιόχειρη υπογραφή σε κάθε φύλλο ή σελίδα του εγγράφου, αρκεί η θέση της ηλεκτρονικής υπογραφής ή της ηλεκτρονικής σφραγίδας στην αρχή ή στο τέλος του ηλεκτρονικού εγγράφου.

3. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Στις περιπτώσεις που ο νόμος απαιτεί βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, αρκεί, κατά περίπτωση, η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή η εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα του ενδιαφερομένου, εφόσον το έγγραφο διακινείται ηλεκτρονικά.».

Άρθρο τριακοστό δεύτερο

Αναστολή διοικητικών διαδικασιών

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του αρμόδιου Υπουργού και εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται άμεσος κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, η έλλειψη του οποίου βεβαιώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, και πάντως για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος της παρούσας, δύναται να τροποποιείται η διαδικασία έκδοσης πιστοποιητικών, βεβαιώσεων και λοιπών διοικητικών εγγράφων, καθώς και να αναστέλλεται η υποχρέωση καταβολής τελών, παραβόλων και εισφορών που απαιτούνται για την έκδοση των ως άνω εγγράφων.

Άρθρο τριακοστό τρίτο

Δυνατότητα τηλεδιάσκεψης

1. Στο άρθρο 4 του ν. 4622/2019 (Α' 133) η παρ. 8 αναριθμείται ως παρ. 9 και προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Η συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου μπορεί να διεξαχθεί με τηλεδιάσκεψη ως προς ορισμένα ή και ως προς όλα τα μέλη. Στην περίπτωση αυτή η πρόσκληση προς τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου της παρ. 1 του άρθρου 2 περιλαμβάνει τις αναγκαίες πληροφορίες και τεχνικές οδηγίες για τη συμμετοχή τους στη συνεδρίαση».

2. Η γενική συνέλευση μετόχων ή εταίρων, οποιουδήποτε νομικού προσώπου ή οποιασδήποτε νομικής οντότητας, μπορεί να διεξαχθεί με τηλεδιάσκεψη ως προς ορισμένα ή και ως προς όλα τα μέλη της. Στην περίπτωση αυτή η πρόσκληση προς τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης περιλαμβάνει τις αναγκαίες πληροφορίες και τεχνικές οδηγίες για τη συμμετοχή τους στη συνεδρίαση. Η παρούσα ισχύει έως τις 30 Ιουνίου 2020.

Άρθρο τριακοστό τέταρτο

Ζητήματα δημοσίων συμβάσεων Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Η παρ. 1 του άρθρου 14 της από 11.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας, λόγω του κινδύνου περαιτέρω διάδοσης κορωνοϊού COVID-19 και με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την αποτροπή ή ελαχιστοποίηση πραγματοποίησης συνεδριάσεων συλλογικών και μη οργάνων του δημόσιου τομέα, την εξ αποστάσεως εκτέλεση εργασίας δημόσιων υπαλλήλων και λειτουργών και την απομακρυσμένη παροχή

υπηρεσιών σε πολίτες και επιχειρήσεις, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του δύνανται, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων εθνικών διατάξεων περί δημοσίων συμβάσεων, να προσφεύγουν στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης για τη σύναψη συμβάσεων προμηθειών και παροχής υπηρεσιών με αντικείμενα ενδεικτικά τη συντήρηση υφιστάμενων κρίσιμων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α' 138), την ανάπτυξη νέων μέσων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), την ανάπτυξη και συντήρηση ιστοσελίδων, την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής, τα έργα πληροφορικής, για τους ως άνω σκοπούς και ιδιαίτερα τη συνέχιση της εύρυθμης και απρόσκοπτης λειτουργίας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του, την παροχή υπηρεσιών φύλαξης, καθαριότητας και απολύμανσης των κτιρίων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των εποπτευόμενων φορέων του και την προμήθεια των σχετικών υλικών, καθώς και την προμήθεια φορητών υπολογιστών, σχετικών ηλεκτρονικών συσκευών και του απαραίτητου λογισμικού για την επίτευξη της εξ αποστάσεως παροχής εργασίας των υπαλλήλων και την παροχή υπηρεσιών για την εγκατάσταση και λειτουργία τους».

Άρθρο τριακοστό πέμπτο

Χρήση του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στο ΣΥΖΕΥΞΙΣ II

1. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Α.Ε.» (Κ.τ.Π.), η Κ.τ.Π., ως αναθέτουσα αρχή του έργου «Σύζευξις II», μπορεί να χρησιμοποιεί το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης των εκτελεστικών δημοσίων συμβάσεων, εκκρεμών και μη, των συμφωνιών πλαίσιο «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II – Υποδομές ασφάλειας, τηλεφωνίας, τηλεδιάσκεψης, καλωδίωσης», «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II – Τηλεπικοινωνιακές Υπηρεσίες Νησίδων 1 – 8» και «ΣΥΖΕΥΞΙΣ II – Υπηρεσίες Ασύρματης Νησίδας».
2. Με όμοια απόφαση καθορίζονται η διαδικασία μετάβασης στο Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και οι σχετικές προθεσμίες και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία τεχνική ή άλλη λεπτομέρεια. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται το μέχρι σήμερα ισχύον κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις διαδικασίες όσον αφορά τις ανωτέρω συμφωνίες πλαίσιο.

Άρθρο τριακοστό έκτο

Άυλη λειτουργία συστήματος ηλεκτρονικής συνταγογράφησης φαρμάκων

1. Για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας, λόγω του κινδύνου περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και με σκοπό τον περιορισμό της φυσικής επαφής ασθενών και ιατρών και τη διευκόλυνση των ασθενών, κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων διατάξεων για την άυλη συνταγογράφηση, η άυλη συνταγογράφηση διενεργείται σύμφωνα με το παρόν. Η άυλη συνταγή και το άυλο παραπεμπτικό διακινούνται και εκτελούνται αποκλειστικά ηλεκτρονικά στο Σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (<https://www.e-syntagografisi.gr/p-rv/p>) που λειτουργεί και διαχειρίζεται η Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε..
2. Ο ασθενής δύναται να συνδέεται στο Σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (<https://www.e-syntagografisi.gr/p-rv/p>) είτε με τους κωδικούς πρόσβασης στο Σύστημα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, εφόσον διαθέτει («Είσοδος με ΠΦΥ»), είτε με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet) και να δηλώνει ότι

με το άρθρο 13 του από 24-9/20-10-1958 β.δ. (Α' 171), μπορεί να απαλλάσσονται από τα αναλογούντα τέλη για το χρονικό διάστημα που ισχύουν οι περιορισμοί. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ρυθμίζονται και θέματα συμψηφισμού με μελλοντικές απαιτήσεις τελών, σε περίπτωση που έχουν ήδη καταβληθεί ποσά εντός του διαστήματος απαλλαγής.

9. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιχειρήσεις που διακόπτουν τη λειτουργία τους λόγω των μέτρων αποτροπής της διασποράς του κορωνοϊού COVID-19, μπορεί να απαλλάσσονται του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 25/1975 (Α' 74), για το χρονικό διάστημα που ισχύουν οι περιορισμοί. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ρυθμίζονται και θέματα συμψηφισμού με μελλοντικές απαιτήσεις τελών, σε περίπτωση που έχουν ήδη καταβληθεί ποσά εντός του διαστήματος απαλλαγής.

10. Στο άρθρο 24 της από 14.3.2020 Π.Ν.Π. προστίθεται παράγραφος 10 ως εξής: «10. Μέχρι την 31η.5.2020, οι δήμοι και οι περιφέρειες δύνανται να διενεργούν προμήθειες για την παροχή γευμάτων και τροφίμων για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, με απευθείας ανάθεση κατά παρέκκλιση κάθε σχετικής διάταξης της κείμενης εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με τις περ. (α) και (β) της παρ. 3 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου».

11. α. Η περ. β' της παρ. 9 του άρθρου 53 του ν. 4314/2014 (Α' 204) αντικαθίσταται ως εξής: «β. τη διαχείριση και την παρακολούθηση Αναπτυξιακών και Ειδικών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή συγχρηματοδοτούμενους πόρους,».

β. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 69 του ν. 4509/2017 (Α' 201) αντικαθίσταται ως εξής: «1. Στο πλαίσιο υλοποίησης Προγράμματος Χορήγησης Επενδυτικών Δανείων από το Υπουργείο Εσωτερικών με σκοπό την προμήθεια αγαθών και την κατασκευή έργων στους τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (Χ.Α.Δ.Α.), αγροτικής οδοποιίας και ανέγερσης ή αποκατάστασης δημοτικών κτιρίων, καθώς και για την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών πολιτικής προστασίας και προστασίας της δημόσιας υγείας και εν γένει δράσεις κοινωνικής συνοχής, οι Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.»

Άρθρο τριακοστό όγδοο Ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού δημόσιου τομέα

1. Η παρ. 7 του άρθρου 5 της από 11.3.2020 Π.Ν.Π., όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις της παρ. 9 του εικοστού τέταρτου άρθρου της από 14.3.2020 Π.Ν.Π., αντικαθίσταται ως εξής: «7. Κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων και αποκλειστικά στο πλαίσιο λήψης μέτρων πρόληψης και προστασίας της δημόσιας υγείας έναντι του κορωνοϊού, με απόφαση του οικείου Υπουργού ή του αρμόδιου οργάνου διοίκησης του φορέα είναι δυνατός ο περιορισμός ή διεύρυνση των ωρών εισόδου κοινού στις δημόσιες υπηρεσίες έως και κατά 50%, για συγκεκριμένο διάστημα που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση, ή και η πλήρης αναστολή εξυπηρέτησης του κοινού με αυτοπρόσωπη παρουσία, με πρόβλεψη δυνατότητας η εξυπηρέτηση του κοινού να γίνεται με κατ' ιδίαν συναντήσεις, κατόπιν προηγούμενης συνεννόησης. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρούσας δεν δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αλλά αναρτώνται στο Πρόγραμμα

«ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιούνται υποχρεωτικά στη Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών και στον οικείο Υπουργό.».

2. Η έναρξη ισχύος της παρ. 7 του άρθρου 5 της από 11.3.2020 Π.Ν.Π., όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 9 του εικοστού τέταρτου άρθρου της από 14.3.2020 Π.Ν.Π., όπως διαμορφώνεται με την παρούσα, ανατρέχει στον χρόνο έναρξης ισχύος της από 11.3.2020 Π.Ν.Π..

3. Σε περίπτωση που υπάλληλος του Δημοσίου, όπως ορίζεται στο πεδίο εφαρμογής της από 11.3.2020 Π.Ν.Π., απαιτείται να τεθεί σε περιορισμό, λόγω των έκτακτων μέτρων για τον κορωνοϊό COVID-19 και κατόπιν οδηγιών που του έχουν δοθεί αρμοδίως από τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.) ή από άλλο αρμόδιο δημόσιο φορέα, ο οποίος Ενημερώνει αμελλητί τον Ε.Ο.Δ.Υ., απουσιάζει δικαιολογημένα από την Υπηρεσία με τις υπαλλήλους, ούτε απαιτείται ο υπάλληλος να παραπεμφθεί στην αρμόδια Υγειονομική αναρρωτική άδεια ειδικού σκοπού, κατόπιν υποβολής υπεύθυνης δήλωσης. Η αναρρωτική άδεια ειδικού σκοπού δεν αφαιρείται από τη δικαιούμενη αναρρωτική άδεια του υπαλλήλου, ούτε απαιτείται ο υπάλληλος να παραπεμφθεί στην αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή. Οι υπάλληλοι της παρούσας παραγράφου προσμετρώνται στους υπαλλήλους, οι οποίοι μπορούν να παρέχουν εξ αποστάσεως εργασία με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων.

4. Στο άρθρο 5 της από 11.3.2020 Π.Ν.Π. προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής: «8. Οι διευκολύνσεις της παρ. 4, καθώς και κατ' εξαίρεση της παρ. 1 εφόσον εγκρίνονται με βάση τις υπηρεσιακές ανάγκες από το αρμόδιο όργανο χορηγούνται υπό τις ίδιες προϋποθέσεις στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων και στους γονείς των οποίων τα τέκνα ηλικίας έως τεσσάρων (4) ετών δεν φοιτούν σε βρεφονηπιακούς σταθμούς».

5. Πάσης φύσεως προθεσμίες για υποβολή αιτήματος ή διοικητικής προσφυγής ενώπιον της διοίκησης αναστέλλονται από τις 11.3.2020 για δύο (2) μήνες. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να συντέμνεται ή να παρατείνεται, εφόσον παραμένει άμεσος ο κίνδυνος διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 και πάντως όχι πέραν της 31ης.12.2020.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου δύναται να προβλέπονται η διαδικασία πρόσληψης έκτακτου προσωπικού στις κάθε είδους δομές φλοιξενίας μεταναστών για την κάλυψη έκτακτων αναγκών του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου με συμβάσεις διάρκειας έως τριών (3) μηνών, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, ο ανώτατος αριθμός του προς πρόσληψη προσωπικού και τα αναγκαία κριτήρια.

Άρθρο τριακοστό ένατο

Προσωρινή αναστολή λειτουργίας Υπηρεσιών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

1. Προς τον σκοπό της αποφυγής κινδύνου διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 που ενδέχεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία, μπορεί να επιβληθεί το μέτρο της προσωρινής, μερικής ή ολικής, αναστολής της λειτουργίας της Κεντρικής Υπηρεσίας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), καθώς και του συνόλου ή μέρους των υπηρεσιακών μονάδων του που λειτουργούν στην Αττική, σε υπουργεία, ν.π.δ.δ. και ανεξάρτητες αρχές ή στην περιφέρεια.

2. Κατά το διάστημα της αναστολής της παρ. 1, οι συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων του Ν.Σ.Κ. μπορούν να γίνονται και από απόσταση, με τη χρήση τεχνολογικών μέσων που παρέχουν τα εχέγγυα της μυστικότητας της διαδικασίας.

3. Τα παραπάνω μέτρα επιβάλλονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Υγείας και Δικαιοσύνης μετά από γραπτή ή προφορική εισήγηση του Προέδρου του Ν.Σ.Κ. Στην

απόφαση αυτή ορίζονται το χρονικό διάστημα της αναστολής, πρόβλεψη για τα ζητήματα αναστολής ή πάρεκτασης κάθε είδους προθεσμιών, κατά το μέρος που αυτά δεν έχουν ήδη ρυθμιστεί με την υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.18176/2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Δικαιοσύνης (Β' 864), καθώς και λοιπά ζητήματα λειτουργίας των υπηρεσιών του Ν.Σ.Κ κατά το διάστημα αυτό.

Άρθρο τεσσαρακοστό Λειτουργία υγειονομικών επιτροπών

1. Αποκλειστικά στο πλαίσιο της πρόληψης και προστασίας έναντι του κορωνοϊού COVID 19 και για όσο χρονικό διάστημα υφίσταται ο κίνδυνος διασποράς του, η έλλειψη του οποίου διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, οι πάσης φύσεως υγειονομικές επιτροπές προβαίνουν σε κάθε απαραίτητη ενέργεια στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους χωρίς την αυτοπρόσωπη παρουσία του ενδιαφερόμενου πολίτη. Κατ' εξαίρεση ο ενδιαφερόμενος πολίτης καλείται να παραστεί αυτοπροσώπως στην αρμόδια υγειονομική επιτροπή, εφόσον από τα στοιχεία του φαίλου δεν είναι δυνατή η στοιχειοθέτηση νόμιμης κρίσης. Η ανάγκη πρόσκλησης προς αυτοπρόσωπη παράσταση αιτιολογείται ειδικά.
2. Οι διατάξεις της παρ. 1 αφορούν και τις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον των αρμόδιων υγειονομικών επιτροπών κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας.

Άρθρο τεσσαρακοστό πρώτο Άδεια ειδικού σκοπού εργαζόμενων γονέων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα

Το εδάφιο που προστέθηκε στο τέλος της περ. η' της παρ. 3 του άρθρου 4 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου με την παρ. 3 του δεκάτου τέταρτου άρθρου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου αντικαθίσταται ως εξής: «Ειδικότερα για τους εργαζόμενους του ευρύτερου δημοσίου τομέα και των επιχειρήσεων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314), οι τρεις ημέρες άδειας ειδικού σκοπού καλύπτονται από τον εργοδότη».

Άρθρο τεσσαρακοστό δεύτερο Κάλυψη αναγκών καθαριότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης

Συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του προσωπικού που απασχολείται για τις ανάγκες καθαριότητας των κτιρίων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης κατά την έναρξη ισχύος του παρούσας σύμφωνα με το άρθρο όγδοο του ν. 4506/2017 (Α' 191) παρατείνονται για δύο (2) μήνες. Η παράταση των συμβάσεων σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα της σχέσης εργασίας, βάσει της οποίας προσλήφθηκαν οι απασχολούμενοι στις θέσεις αυτές. Η παράταση των συμβάσεων γίνεται κατά παρέκκλιση των άρθρων 5, 6 και 7 του π.δ. 164/2004 (Α' 134).

Άρθρο τεσσαρακοστό τρίτο Διαμόρφωση αρχείων μισθοδοσίας φορέων Κεντρικής Διοίκησης, ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ. - Πληρωμή μισθοδοσίας, πρόσθετων αμοιβών Κεντρικής Διοίκησης και συντάξεων Δημοσίου

1. Οι φορείς Κεντρικής Διοίκησης, ν.π.δ.δ. και ν.π.ι.δ. οφείλουν να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα ανάρτησης αρχείων μισθοδοσίας (μορφής xml) από έναν ή περισσότερους αναπληρωτές εκκαθαριστές πέραν του ενεργού εκκαθαριστή του φορέα τους. Οι

**Άρθρο εβδομηκοστό δεύτερο
Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς της παρούσας, η οποία θα κυρωθεί νομοθετικά κατά το άρθρο 44 παρ. 1 του Συντάγματος, αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις της.

Αθήνα, 20 Μαρτίου 2020

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Πρωθυπουργός

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ

Τα Μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ, ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ, ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΜΕΝΔΩΝΗ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ, ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ, ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ, ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ, ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΚΟΣ»

Άρθρο 2

Θέματα αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και Πυροσβεστικού Σώματος

1. Το εδάφιο α' της παρ. 1 του άρθρου 91 του ν. 4623/2019 (Α' 134) αντικαθίσταται ως εξής:
 «1. Συστήνεται Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας, εφεξής Συντονιστικό Όργανο, το οποίο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη και αποτελείται από τα εξής μέλη:»
2. Για την εφαρμογή των διατάξεων του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 3, της παρ. 3 του άρθρου 7, του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 12, της παρ. 2 του άρθρου 17, της παρ. 3 του άρθρου 26, του εδαφίου α' της παρ. 3 και της παρ. 14 του άρθρου 38, της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 39, του εδαφίου α' του άρθρου 50 και των παρ. 4, 9 και 10 του άρθρου 53 του ν. 4662/2020 (Α' 27), όπου αναφέρεται ο Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, νοείται ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη.
3. Η παρ. 3 του άρθρου 32 του ν. 4662/2020 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τις οργανικές θέσεις των ιατρικών εξειδικεύσεων έχουν εφαρμογή τα ισχύοντα για τις οργανικές θέσεις των ειδικευόμενων ιατρών, ήτοι η παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 1397/1983 (Α'143). Οι ανωτέρω θέσεις δύνανται να προέρχονται από μεταφορά/μετατροπή οργανικών θέσεων ειδικευόμενων ιατρών και το αντίστροφο. Οι ιατροί που ήδη υπηρετούν σε νοσοκομεία που αποτελούν Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. δεσμεύουν τις συγκεκριμένες οργανικές θέσεις μέχρι την ολοκλήρωση της εξειδίκευσής τους. Από την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 4613/2019 (Α'78) και μέχρι να συσταθούν οι εν λόγω θέσεις, τυχόν υπηρετούντες ιατροί, οι οποίοι δεν ασκούν άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, λαμβάνουν κανονικά τις προβλεπόμενες αποδοχές τους από τις 24 Μαΐου 2019 και έως τη σύσταση των ως άνω θέσεων.»

Άρθρο 9 **Ένταξη του Διδυμότειχου στις άγονες περιοχές**

1. Προστίθεται στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 131/1987 (Α' 73), υποπερ. α35', η οποία έχει ως ακολούθως : «α35. Νομός Έβρου: Διδυμότειχο.»
2. Τροποποιείται η υποπερ. β10' της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. 131/1987 ως ακολούθως: «β10. Νομός Έβρου: Σουφλί, Ορεστιάδα.»

Άρθρο 10

Επίδομα Θέσης ευθύνης

Στην περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4354/2015 (Α'176) η φράση «διακόσια πενήντα (250) ευρώ» αντικαθίσταται από τη φράση «διακόσια ενενήντα (290) ευρώ».

Άρθρο 11

Παράταση θητείας Συμβουλίων Κρίσης και Επιλογής Ιατρών Ε.Σ.Υ.

Στο άρθρο 8 του ν. 4498/2017 (Α' 172) προστίθεται παρ. 12, η οποία έχει ως εξής: «12. Η θητεία των Συμβουλίων Κρίσης και Επιλογής Ιατρών Ε.Σ.Υ. τα οποία έχουν συγκροτηθεί έως την 16^η Δεκεμβρίου 2019, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4498/2017 (Α' 172) σε συνδυασμό με την παρ. 11 του άρθρου 4 του ν. 4647/2019 (Α' 204), παρατείνεται και μετά την πάροδο της προβλεπόμενης διετίας και μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών κρίσης/τοποθέτησης Ιατρών κλάδου Ε.Σ.Υ. που εκκρεμούν στα εν λόγω Συμβούλια.»

Άρθρο 12 **Κριτήρια και μεθοδολογία Αξιολόγησης**

Τροποποιείται η παρ. 4 του άρθρου 249 του ν. 4512/2018 (Α' 5) ως εξής:

«4. Τα μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης και οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες - αξιολογητές έχουν πρόσβαση σε κάθε πληροφορία που διαθέτουν ο Ε.Ο.Φ., ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και η Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε. σχετικά με το υπό αξιολόγηση και ένταξη φάρμακο, και γενικώς, σχετικά με κάθε φάρμακο. Ο αιτών Κάτοχος Αδείας Κυκλοφορίας έχει πρόσβαση στα δεδομένα του φάρμακο. Οι αιτών Κάτοχος Αδείας Κυκλοφορίας, τηρουμένων των διατάξεων της νομοθεσίας Συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης, τηρουμένων των διατάξεων της νομοθεσίας

για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού, σχετικά με φάρμακα για τα οποία έχει ήδη καταθέσει αίτηση αξιολόγησης.»

Άρθρο 13

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Η παρ. 1 του άρθρου 250 του ν. 4512/2018 (Α' 5), τροποποιείται ως εξής:

«1. Για την αξιολόγηση ενός φαρμάκου από την Επιτροπή Αξιολόγησης και την ένταξή του στον κατάλογο του άρθρου 12 του ν. 3816/2010 (Α' 6), ή την απένταξή του από αυτόν ο Κάτοχος Άδειας Κυκλοφορίας (Κ.Α.Κ.): α) υποβάλλει στην Επιτροπή Αξιολόγησης σχετική αίτηση, συνοδευόμενη από πλήρη φάκελο με τα πληροφοριακά στοιχεία και τα έγγραφα και αίτηση, συνοδευόμενη από πλήρη φάκελο με τα πληροφοριακά στοιχεία και τα έγγραφα και β) καταβάλλει εφάπαξ τέλος αξιολόγησης, το οποίο καθορίζεται με κοινή απόφαση των β) καταβάλλει εφάπαξ τέλος αξιολόγησης, το οποίο καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας εξειδικεύονται οι Υπουργών Οικονομικών και Υγείας. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας εξειδικεύονται οι τύπος της αίτησης, τα πληροφοριακά στοιχεία και τα έγγραφα που υποβάλλονται από τους Κ.Α.Κ. Το καταβαλλόμενο ως άνω τέλος αποτελεί δημόσιο έσοδο, που αποδίδεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Υγείας και Οικονομικών στο Υπουργείο Υγείας, οι πιστώσεις του οποίου βαρύνονται με τις δαπάνες της αποζημίωσης των μελών, των εξωτερικών αξιολογητών, των υπαλλήλων της γραμματείας και εν γένει των εξόδων λειτουργίας της Επιτροπής Αξιολόγησης και της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης του παρόντος νόμου.

Τα γενόσημα που έχουν ίδιες δραστικές ουσίες και ενδείξεις με ήδη αποζημιούμενα, δεν υπόκεινται σε αξιολόγηση από την Επιτροπή Αξιολόγησης. Επίσης, δεν υπόκεινται σε αξιολόγηση τα φαρμακευτικά προϊόντα που εγκρίνονται με τη νομική βάση του άρθρου 10 (β) της Οδηγίας 2001/83/EK. Τα βιο-ομοειδή φαρμακευτικά προϊόντα υπόκεινται σε συνοπτική διαδικασία αξιολόγησης εντός μηνός από την υποβολή της αίτησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν. Τα βιο-ομοειδή δεν παραπέμπονται σε εξωτερικούς αξιολογητές. Κατά τη συνοπτική διαδικασία αξιολόγησης εκτιμώνται τα διαθέσιμα κλινικά και επιδημιολογικά δεδομένα και η επίπτωση της νέας θεραπείας στον προϋπολογισμό. Τα εμβόλια υπόκεινται σε συνοπτική διαδικασία αξιολόγησης εντός μηνός από την υποβολή της αίτησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν. Επίσης δεν υπόκεινται σε αξιολόγηση η αίτηση, σύμφωνα με την επίπτωση στη συσκευασία, η μετονομασία και αλλαγές σε αλλαγή περιέκτη, οι αλλαγές στη συσκευασία, η μετονομασία και αλλαγές σε φαρμακοτεχνική μορφή, που αφορούν στην ίδια οδό χορήγησης και τη διαδικασία αποδέσμευσης φαρμάκων, ήδη ενταγμένων στον θετικό κατάλογο και δεν επιφέρουν επίπτωση στη δαπάνη.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 250 του ν. 4512/2018 (Α' 5), τροποποιείται ως εξής:

«2. Για την εκτίμηση της επίπτωσης στον προϋπολογισμό από την ένταξη ενός φαρμάκου στον Κατάλογο Αποζημιούμενων Φαρμάκων, η Επιτροπή Αξιολόγησης παραπέμπει υποχρεωτικά προς την Επιτροπή Διαπραγμάτευσης του άρθρου 254 όλες τις αιτήσεις, οι οποίες: α) έχουν λάβει καταρχάς θετική αξιολόγηση βάσει των κριτηρίων α΄ έως γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 249, β) έχουν λάβει καταρχάς θετική αξιολόγηση βάσει συνοπτικής αξιολόγησης. Η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης εκκινεί και ολοκληρώνει τη διαδικασίας αξιολόγησης. Η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης σχετικά με την επίπτωση στον προϋπολογισμό από την ένταξη ή τη διατήρηση ενός φαρμάκου στον Κατάλογο Αποζημιούμενων Φαρμάκων. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή Αξιολόγησης λαμβάνει υπόψη την αιτιολογημένη εισήγηση της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης, ως προς την επίπτωση στον προϋπολογισμό της αποζημίωσης των φαρμάκων είτε βάσει επιτυχούς ολοκλήρωσης της

διαπραγμάτευσης είτε βάσει της μη έναρξης ή της μη ολοκλήρωσης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης, για την τελική αιτιολογημένη γνώμη της προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας, σχετικά με την ένταξη ή απένταξη φαρμάκων και την αναθεώρηση του Καταλόγου Αποζημιούμενων Φαρμάκων. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, ειδικά ως προς τα γενόσημα προϊόντα τα οποία δεν υπόκεινται σε αξιολόγηση, καθώς έχουν ίδιες δραστικές ουσίες και ενδείξεις με ήδη αποζημιούμενα κατά το παρόν άρθρο, η Επιτροπή Αξιολόγησης παραπέμπει τα γενόσημα αυτά στην Επιτροπή Διαπραγμάτευσης, προκειμένου η τελευταία να κρίνει εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εξαίρεσής τους από την διαπραγμάτευση κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4633/2019 (Α' 161). Σε περίπτωση που η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης διαπιστώνει ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις εξαίρεσης των γενοσήμων από την διαπραγμάτευση, εκδίδει η ίδια αιτιολογημένη γνωμοδότηση για την ένταξη τους ή μη στον Κατάλογο Αποζημιούμενων Φαρμάκων απευθυνόμενη απευθείας προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης. Σε προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας για τη λήψη της σχετικής απόφασης.

Άρθρο 14 **Επιτροπή Διαπραγμάτευσης Τιμών Φαρμάκων**

Η παρ. 2 του άρθρου 254 του ν. 4512/2018 (Α' 5) τροποποιείται ως εξής:

«2. Η Επιτροπή Διαπραγμάτευσης έχει την αρμοδιότητα να διαπραγματεύεται τις τιμές ή τις εκπτώσεις των φαρμάκων, τα οποία αποζημιώνονται από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ή προμηθεύονται τα δημόσια νοσοκόμεια, να συνάπτει συμφωνίες με τους ΚΑΚ που συμμετέχουν στη σχετική διαδικασία διαπραγμάτευσης ως προς το ανωτέρω αντικείμενο της διαπραγμάτευσης, να εισηγείται στην Επιτροπή Αξιολόγησης σχετικά με την επίπτωση στον προϋπολογισμό της αποζημίωσης των φαρμάκων και στις περιοριστικά προβλεπόμενες περιπτώσεις που ορίζονται ρητά από το νόμο να γνωμοδοτεί απευθείας στον αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Υγείας ως προς την ένταξη προϊόντων στον Κατάλογο Αποζημιούμενων Φαρμάκων. Οι συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ της Επιτροπής και των ΚΑΚ καθίστανται δεσμευτικές για τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., τους ΚΑΚ και τα δημόσια νοσοκόμεια μετά την έναρξη ισχύος της απόφασης του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Υγείας περί ένταξης ή απένταξης ή αναθεώρησης του Καταλόγου Αποζημιούμενων Φαρμάκων, εφόσον στη σχετική απόφαση το αρμόδιο όργανο Υπουργείου Υγείας αποδέχεται την γνώμη της Επιτροπής Αξιολόγησης που ενσωματώνει την ανωτέρω εισήγηση της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης ή αποδέχεται τη γνώμη της Επιτροπής Διαπραγμάτευσης, όπου κατά το νόμο αυτή προβλέπεται.»

Άρθρο 15

Σύσταση Ειδικής Υποεπιτροπής Αξιολόγησης για την εξέταση των κατ’ εξαίρεση χορηγουμένων φαρμάκων της παρ. 1δ του άρθρου 265 του ν. 4512/2018

Συστήνεται στο Υπουργείο Υγείας Ειδική Υποεπιτροπή Αξιολόγησης με αποκλειστικό έργο τη γνωμοδότηση για χορήγηση κατ’ εξαίρεση φαρμάκων που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο αποζημιούμενων φαρμάκων (θετικό κατάλογο), τα οποία δεν έχουν αξιολογηθεί και ζητείται να χορηγηθούν για νόσους ή παθολογικές καταστάσεις, άμεσα απελητικές για τη ζωή ή ικανές να προκαλέσουν ανήκεστο βλάβη στην υγεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 265 του ν. 4512/2018 (Α' 5). Έργο της Ειδικής Υποεπιτροπής Αξιολόγησης είναι η αξιολόγηση και η έκδοση απευθείας γνωμοδότησης προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για όσα αιτήματα κατ’ εξαίρεση χορήγησης φαρμάκων διαβιβάζονται σε αυτήν από τον Πρόεδρο της επιτροπής του άρθρου 247 του ν. 4512/2018 και δεν διακρατώνται προς εξέταση και παροχή γνώμης από την Επιτροπή Αξιολόγησης κατά τη διαδικασία της παρ. 6 του άρθρου 268 του ν. 4512/2018. Η Ειδική Υποεπιτροπή Αξιολόγησης αποτελείται από πέντε (5) μέλη, με αποδεδειγμένη επιστημονική εξειδίκευση και επαγγελματική εμπειρία, συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, μετά από πρόταση του Προέδρου της Επιτροπής Αξιολόγησης του άρθρου 247 του ν. 4512/2018, ο οποίος εισηγείται ως προς τις επιστημονικές ειδικότητες και εξειδικεύσεις των μελών, έχει έδρα το Υπουργείο Υγείας και υπάγεται στον Υπουργό Υγείας. Με την ίδια απόφαση εγκρίνεται ο Κανονισμός Λειτουργίας της Ειδικής Υποεπιτροπής Αξιολόγησης, με τον οποίο ρυθμίζονται τα ειδικότερα ζητήματα της συγκρότησης, τα ασυμβίβαστα και κωλύματα των μελών της, οι τεχνικές λεπτομέρειες της διαδικασίας εξέτασης των αιτημάτων, ο τρόπος υποχρεώσεις των μελών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση του έργου της. Η αποζημίωση των μελών της Ειδικής Υποεπιτροπής καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 4354/2015 (Α' 176) και των μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης του άρθρου 247 του ν. 4512/2018 και καλύπτεται εξ ολοκλήρου από τις πιστώσεις του καταβαλλόμενου τέλους αξιολόγησης της παρ. 1 του άρθρου 250 του ν. 4512/2018. Μέχρι τη συγκρότηση της ως άνω Ειδικής Υποεπιτροπής τα αιτήματα για την κατ’ εξαίρεση χορήγηση φαρμάκων εξετάζονται από την Επιτροπή του άρθρου 247 του ν. 4512/2018.

**Άρθρο 16
Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

Αθήνα, 3 Απριλίου 2020

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

CHRISTOS STAIKOURAS CHRISTOS STAΙKΟΥΡΑΣ
03.04.2020

SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS SPYRIDON-ADONIS GEORGIADIS
03.04.2020

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

**ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ**

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS NIKOLAOS GEORGIOS DENDIAS
03.04.2020

MICHAIL CHRYSOCHOIDIS MICHAIL CHRYSOCHOIDIS
03.04.2020

ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

NIKOLAOS PANAGIOTOPoulos NIKOLAOS PANAGIOTOPoulos
03.04.2020

NIKI KERAMEUS NIKI KERAMEUS
03.04.2020

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΥΓΕΙΑΣ

IOANNIS VROUTSIS IOANNIS VROUTSIS
03.04.2020

VASILEIOS KIKILIAS VASILEIOS KIKILIAS
03.04.2020

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

KONSTANTINOS CHATZIDAKIS KONSTANTINOS CHATZIDAKIS
03.04.2020

KONSTANTINOS TSIARAS KONSTANTINOS TSIARAS
03.04.2020

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ**

PANAGIOTIS THEODORIKAKOS PANAGIOTIS THEODORIKAKOS
03.04.2020

PANAGIOTIS MITARACHI PANAGIOTIS MITARACHI
03.04.2020

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΗΤΑΡΑΚΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

KONSTANTINOS KARAMANLIS KONSTANTINOS KARAMANLIS
03.04.2020

IOANNIS PLAKIOTAKIS IOANNIS PLAKIOTAKIS
03.04.2020

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ**

THEOCHARIS THEOHARIS THEOCHARIS
03.04.2020

GEORGIOS GERAPETRITIS GEORGIOS GERAPETRITIS
03.04.2020

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

KYRIAKOS PIERRAKAKIS KYRIAKOS PIERRAKAKIS
03.04.2020

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ**

STYLIANOS PETSAS STYLIANOS PETSAS
03.04.2020

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΤΣΑΣ